

Ajankohtaiset ilmasto- ja ympäristötyön tavoitteet liikennesektorilla

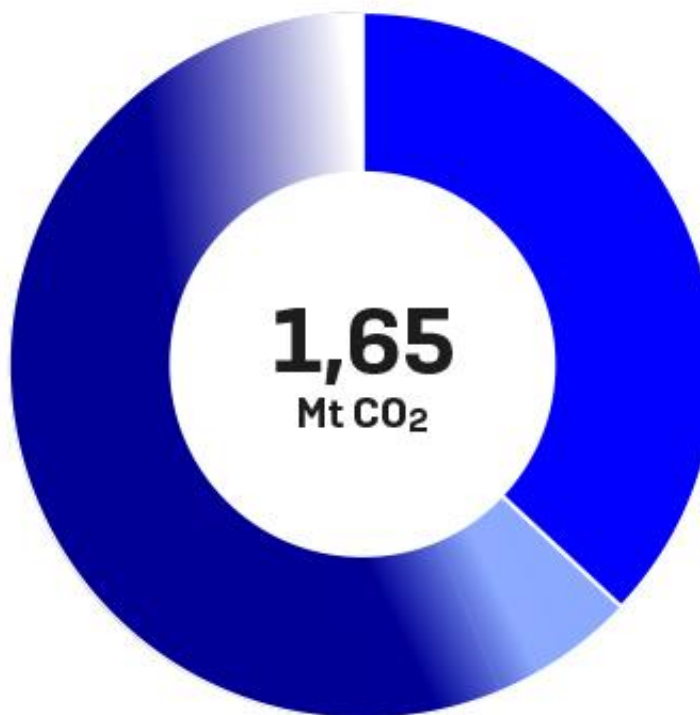
Päivi Antikainen,
ilmasto- ja ympäristöyksikön johtaja
Väyläviraston ympäristöpäivä
12.10.2021

Fossiilittoman liikenteen tiekartta

- Hallitusohjelman mukaan tällä hallituskaudella luodaan tiekartta fossiilittomaan liikenteeseen.
- Tiekartan tavoitteena on puolittaa kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2005, ja poistaa päästöt kokonaan vuoteen 2045 mennessä.
- **Fossiilittoman liikenteen tiekartta hyväksyttiin valtioneuvoston istunnossa 6.5.2021.**
 - <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163258>
 - Lisäksi hyväksyttiin periaatepäätökset lentoliikenteen ja vesiliikenteen päästöjen vähentämisestä.
- Tiekarttaa koskevat budjettipäätökset vuodelle 2022 tehtiin budjettiriihessä syyskuussa 2021.

Ehdotetut ja potentiaaliset keinot tieliikenteen päästöjen vähentämiseksi

Lähde: Fossiilittoman liikenteen tiekartta

■ Erilaiset tuet ja kannustimet 0,62 Mt CO₂

Fossiilisten polttoaineiden korvaaminen 0,18 Mt

- Biokaasun sisällyttäminen jakeluvelvoitteeseen
- Jakeluinfratuki julkisille lataus- ja tankkausasemille
- Latausinfratuki taloyhtiöille ja työpaikoille
- Huoltoasemien latauspisteet
- Latauspalveluiden yhteiskäyttö ja roaming

Autokannan uudistaminen 0,16 Mt

- Autovalmistajia koskevan sitovan CO₂-raja-arvon päivittäminen
- Täyssähköautojen hankintatuki
- Pakettiautojen hankintatuki
- Raskaan kaluston hankintatuki
- Romutuspalkkiokampanjat
- Konversiotuet etanoli- ja kaasuautoille
- Julkisen sektorin puhtaat ajoneuvohankinnat
- Puhtaiden ajoneuvojen tutkimus

Liikennejärjestelmän tehostaminen 0,28 Mt

- Liikennejärjestelmäsuunnitelmat (Liikenne 12, kaupungit)
- Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelma
- Joukkoliikennetuet
- Liikkumisen ohjauksen tuki
- Suuret ajoneuvot tiekuljetuksissa
- Logistiikan digitalisaatio
- Tiestön kunto

Fossiilittoman liikenteen tiekartan kolme eri vaihetta

1. vaihe:

Edistetään päästötöntä liikennettä erilaisin **tuin ja kannustimin** mm. jakeluinfratuki ja hankintatuki.

Rahoituspäätökset niistä tehtiin osin budjettiriihessä 7.-9.9.2021.

2. vaihe:

Arvioidaan keinoja, joiden vaikutuksista päästöihin tarvitaan **lisää tietoa ennen päätöksentekoa**.

Mm. etätyö, liikenteen palvelut, yhdistetyt kuljetukset, jakeluvelvoitteen nostaminen

3. vaihe:

Viimeinen vaihe on ehdollinen.

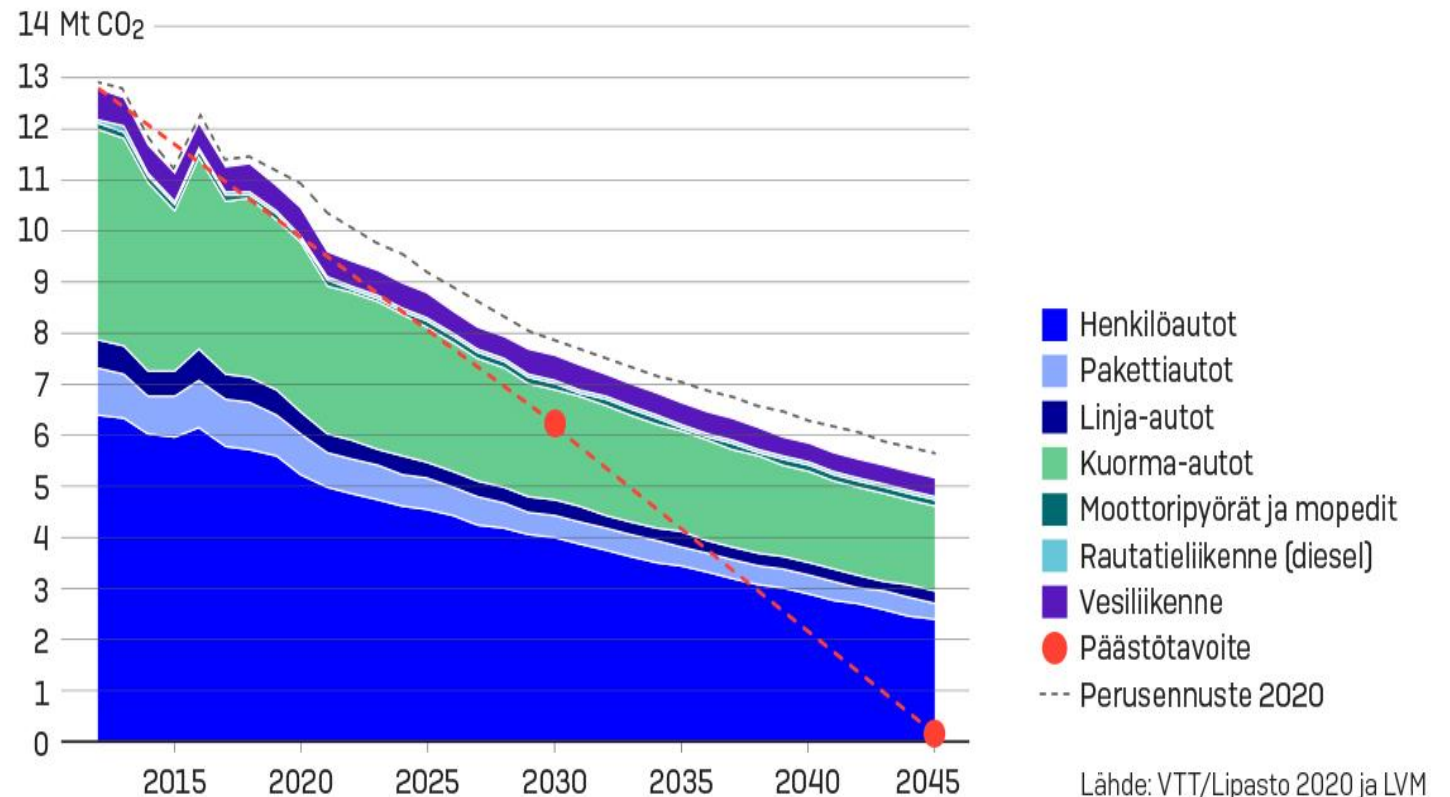
Syksyllä 2021 hallitus arvioi, riittävätkö **EU-tasolla tehtävät päätökset sekä tiekartan 1 ja 2 vaiheen keinot tavoitteiden saavuttamiseen**. Jos tavoite ei näyttäisi toteutuvan, hallitus tekisi päätökset muista tarvittavista toimista.

Tätä varten hallitus jatkaa eri hiilen hinnoittelu toimenpidevaihtoehtojen valmistelua, mukaan lukien **fossiilisten polttoaineiden kansallinen päästökauppa ja ajokilometreihin ja tieluokkiin perustuva liikenneveromalli**.

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen päivitetty perusennuste

- Kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen perusennuste päivitettiin kesällä 2021.
- Uuden ennusteen mukaan kotimaan liikenteen CO₂-päästöt vähenevät 40 % v. 2030 mennessä. Vanhassa ennusteessa vähennys oli noin 37 %.
- Merkittävin syy entistä suuremmaksi arvioidulle päästövähennykselle on sähköautojen määrä ennusteessa. Vanhassa ennusteessa sähköautojen määräksi v. 2030 arvioitiin 350 000 kpl, nyt noin 600 000.
- Tarvittavien lisätoimien määräksi v. 2030 arvioidaan nyt 1,25 Mt (tiekartassa 1,65 Mt).

Kotimaan liikenteen CO₂-päästöt, miljoonaa tonnia, perusennuste 2021

EU:n 55-valmiuspaketti liikenteen näkökulmasta

Taakanjakoasetus

Kiristetty EU-tason päästövähennystavoite taakanjako- sektorille ja jyvitys jäsenmaille

EU:n päästökauppa kiinteille laitoksille sekä lento- ja meriliikenteelle

Nykyisen päästökaupan (ml. lentoliikenne) tiukentaminen ja laajentaminen meriliikenteeseen

Tieliikenteen ja rakennusten päästökauppa

Uusi päästökauppa-järjestelmä tieliikenteelle ja rakennuksille

Sosiaalirahasto

Uuden päästökauppa-järjestelmän tulojen ohjaus kotitalouksien ja yritysten sopeutumisen helpottamiseen

Ehdotus uusista omista varoista tulossa syksyllä

Päästökaupan tulojen käyttö EU:n yleiskatteellisiksi omiksi varoiksi

Vaihtoehtoisten poltto-aineiden jakeluinfra-asetus

Velvoitteet jäsenmaille vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfran minimitasosta, koskee tie-, meri- ja lentoliikennettä

Asetus meriliikenteen vaihtoehtoista polttoaineista

Velvoite meriliikenteen polttoaineiden kasvi-huonekaasusisällön vähentämiseen

Asetus lentoliikenteen vaihtoehtoista polttoaineista

Uusiutuvien lentopolttoaineiden sekoite- ja käyttövelvoitteet.

Henkilö- ja pakettiautojen CO₂-päästöjen raja-arvot

Kiristetyt päästörajat uusille henkilö- ja pakettiautoille

Energiaverodirektiivi

Polttoaineiden minimiverotasot, koskee tie-, meri-, lento ja rautatie-liikennettä

Uusiutuvan energian direktiivi

EU-tason uusiutuvan energian tavoitteet, velvoitteet jäsenmaille liikenteen uusiutuvien polttoaineiden lisäämiseksi (KHK-sisältö + teknologiaspesifit velvoitteet), kestävyyskriteerit

Energiatehokkuus-direktiivi

Kiristetty EU-tason energiatehokkuus-tavoite ja jyvitys jäsenmaille

EU:n metsästrategia

Hiilirajamekanismi

LULUCF-asetus

Tieliikenteen toimet (1)

TIELIIKENTEEN JA RAKENNUSTEN PÄÄSTÖKAUPPA

Tavoitteena on vähentää päästöjä tieliikenteen ja lämmityspolttoaineiden sektorilla 43 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasoon verrattuna

- Erillinen päästökauppa tieliikenteen polttoaineille ja rakennusten erillislämmityksen lämmityspolttoaineille
- Säänneltävä taho polttoaineiden jakelijat
- Jakelijoilla oltava päästölupa 2025 alkaen, päästökauppa käyntiin 2026
- Vuosien 2026-2027 aikana lineaarinen vuosittainen 5,15 % vähennyskerroin ja vuodesta 2028 alkaen lineaarinen vuosittainen 5,43 % vähennyskerroin.
- Uuteen päästökauppaan liittyy esitys ilmastotoimien sosiaalirahastosta. Sosiaalirahasto kytketty uusiin omiin varoihin, joista komissio antaa esityksen myöhemmin.

VALTIONEUVOSTON KANTA

- Valtioneuvosto suhtautuu esitykseen lähtökohtaisesti positiivisesti.
- EU-tasoinen päästökauppa todennäköisesti tasoittaisi tieliikenteen päästövähennysten toteutumista EU:n tasolla.
- Valtioneuvosto pitää tärkeänä lisätietojen ja vaikutusarvioiden saamista esityksestä.

Tieliikenteen toimet (2)

VAIHTOEHTOISTEN POLTTOAINEIDEN JAKELUINFRASTRUKTUURI (AFIR)

Tavoitteena vaihtoehtoisten käyttövoimien infrastruktuurin EU laajuinen kehittyminen

- Säädelään sähkön latausinfraa kevyille ja raskaille ajoneuvoille, vedyn jakelua tieliikenteen ajoneuvoille, maakaasun (LNG) jakelua tieliikenteen ajoneuvoille ja meriliikenteelle sekä maasähkön jakelua satamissa ja lentokentillä
 - Esim. vaatimuksena 2025 mennessä TEN-T-ydinverkolla 60 km välein sähkölatauspiste henkilöautoille ja raskaalle liikenteelle ja 2030 mennessä TEN-T-ydinverkolla ja kattavalla verkolla 150 km välein vetytankkausasema
 - Vaatimuksia mm. infran yhteentoimivuudesta, kuluttajatietojen saatavuudesta ja maksutavoista

VALTIONEUVOSTON KANTA

- Pääosin myönteinen suhtautuminen. Huomioitava harvaan asutut alueet ja pitkät välimatkat sekä liikennöintimäärät.
- Vetyasemia koskeviin vaatimuksiin suhtaudutaan varauksella kysynnän puutteen vuoksi.
- Pidetään tärkeänä, että nesteytetyn kaasun jakelu on huomioitu, erityisesti biokaasun potentiaalin näkökulmasta.

Tieliikenteen toimet (3)

UUSIEN HENKILÖ- JA PAKETTIAUTOJEN CO2-RAJA-ARVOT

Tavoitteena nopeuttaa siirtymää nollapäästöiseen liikenteeseen ja lisätä ajoneuvojen tarjontaa

- Uusien ajoneuvojen päästöraja-arvot kiristyisivät vuonna 2030 henkilöautojen osalta -55 % (nyt -37,5%) ja pakettiautojen osalta -50 % (nyt -31%).
- Raja-arvot kiristyisivät vuonna 2035 -100 % (käytännössä polttomoottorikäyttöisten henkilö- ja pakettiautojen, ladattavien hybridien ja kaasuautojen valmistus loppuisi).

VALTIONEUVOSTON KANTA

- Valtioneuvosto kannattaa esitettyjä raja-arvoja vuosille 2030 ja 2035. Jatkokäsittelyssä Suomi voi myös kannattaa komission ehdotusta kunnianhimoisempia raja-arvoja.
- Komission asetusehdotuksessa ei huomioida kaasukäyttöisiä autoja. Biokaasu on sen elinkaaripäästöt huomioiden ilmastoystävällinen vaihtoehto ja se edistää kiertotaloutta.
- Jatkokäsittelyssä tulisi vaikuttaa siihen, että kaasukäyttöisten henkilö- ja pakettiautojen valmistamista kannattaisi edelleen jatkaa esitettyjen raja-arvojen kunnianhimosta tinkimättä.

Meriliikenteen toimet (1)

PÄÄSTÖKAUPPA

Tavoitteena meriliikenteen osallistuminen ilmastotavoitteiden toimeenpanoon

- Yhdistetään täysin muuhun päästökauppaan, ei ilmaisjakoa
- Käynnistyminen vähitellen: vuoden 2023 päästöille palautettava oikeudet 20 %:lle päästöistä ja 100 % vuonna 2026.
- Maantieteellinen kattavuus: päästöt satamissa, EU:n sisäisillä matkoilla sekä 50% päästöistä reiteillä kolmansiin maihin sisällytetty
- Kasvihuonekaasukattavuus CO₂, aluskoon alaraja 5000 GT
- Talvimerenkulkua ei huomioitu

VALTIONEUVOSTON KANTA

- Valtioneuvosto kannattaa meriliikenteen sisällyttämistä EU:n päästökauppaan
- Tuetaan komission ehdottamaa maantieteellistä kattavuutta ja pidetään aluskoon alarajan alentamista mahdollisena.
- Neuvotteluissa on kiinnitettävä erityistä huomiota vaikutuksiin Suomen meriklusteriin ja kansalliseen kilpailukykyyn. Meriliikenteeseen esityksiä on tarkasteltava kokonaisuutena.
- Talvimerenkulku tulee huomioida.

Meriliikenteen toimet (2)

VAIHTOEHTOISET POLTTOAINEET (FuelEU Maritime)

Tavoitteena edistää uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käyttöä meriliikenteessä

- Aluksilla käytettävän energian kasvihuonekaasuintensiteetin vähennyttävä vuoden 2020 tasoon verrattuna
 - -2 % 2025 alkaen; -6 % 2030 alkaen; -13 % 2035 alkaen; -26 % 2040 alkaen; -59 % 2045 alkaen; -75 % 2050 alkaen
- 2030 alkaen kontti- ja matkustaja-alusten käytettävä maasähköä tai nollapäästöistä teknologiaa satamassa
- Maantieteellinen kattavuus ja aluskokoraja samat kuin päästökaupassa

VALTIONEUVOSTON KANTA

- Tuetaan ehdotusta, mutta toimet tulee toteuttaa tavalla, joka on vaikuttava päästövähennysten näkökulmasta ja huomioi jäsenvaltioiden kilpailukyvyn.
- Kannatetaan ehdotettua teknologianeutraalia lähestymistapaa ja tavoitteiden vaiheittaista kiristämistä sekä ehdotettua maasähkön käyttövelvoitetta satamissa
- Kestävästi tuotettujen vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuuteen ja kustannuksiin kiinnitettävä huomiota
- Merenkulun ehdotuksissa huomioitava toimien yhteisvaikutukset, merenkulun kilpailukyky ja talvimerenkulun erityisolosuhteet

Lentoliikenteen toimet (1)

PÄÄSTÖKAUPPA JA CORSIA

Tavoitteena päästökaupan tehostaminen vastaamaan kiristyneitä ilmastotavoitteita.

- Päästöoikeuksien ilmaisjaosta luovuttaisiin asteittain; vuoden 2024 ilmaisjaosta 25 % huutokauppaan, vuoden 2025 ilmaisjaosta 50 %, vuoden 2026 ilmaisjaosta 75 % ja vuonna 2027 ilmaisjako loppuu
- Päästöoikeuksien vähennyskerroin kiristyy 2,2 -> 4,2 %.
- Kv. lentoliikenteen päästöjen hyvitysjärjestelmä CORSIA:n toimeenpano EU:ssa ja yhdistäminen päästökauppaan.

VALTIONEUVOSTON KANTA

- Päästökaupan tehostamistoimet ovat kannatettavia, mutta neuvotteluissa huomioitava Suomen kilpailukyky, lentoliikenteen alueellinen saatavuus sekä lentoliikenteen ohjautuminen EU:n ulkopuolisille kentille.
- Tarkasteltava ehdotuksen vaikutuksia laajasti yhdessä muiden lentoliikenteen päästöihin ja toimialan kustannuksiin vaikuttavien aloitteiden kanssa.
- CORSIA:n toimeenpanossa tulee arvioida ehdotettuun malliin liittyviä riskejä ja nostaa vaihtoehdoksi myös paremmin kansainvälisiä velvoitteita noudattava malli. Rakentavassa ICAO-yhteistyössä edistettävä globaaleja ilmastotoimia.

Lentoliikenteen toimet (2)

VAIHTOEHTOISET POLTTOAINEET (ReFuel Aviation)

Tavoitteena edistää lentoliikenteen tasapuolista kilpailuasetelmaa ottamalla käyttöön harmonisoidut uusiutuvien lentopolttoaineiden (SAF) käyttövelvoitteet EU:n alueella.

- SAF-sekoitevelvoite jakelijoille kohoaa lineaarisesti vuodesta 2025 (2 %) vuoteen 2050 (63 %) asti. Lisäksi ehdotus sisältää erillisen alavelvoitteen sähköpolttoaineiden käytölle.
- Lentoyhtiöille tankkausvelvoite EU-lentoasemille; min. 90 % tarvittavasta polttoaineesta (pyritään ehkäisemään hiilivuotoa).
- Velvoitteet koskisivat lentopolttoaineen käyttöä vähintään miljoonan matkustajan (tai 100 000 t rahtia) EU-lentoasemilla. Koskisi Suomessa Helsinki-Vantaan ja Oulun kenttiä.

VALTIONEUVOSTON KANTA

- Valtioneuvosto kannattaa ehdotettuja toimia, mutta ne tulee toteuttaa hiilivuotoa ehkäisten, jäsenvaltioiden saavutettavuus ja toimialan toimintaedellytykset huomioiden.
- Jäsenvaltioilla tulee olla mahdollisuus tarvittaessa kansallisesti nostaa velvoitteiden kunnianhimon tasoa.
- Kestävästi tuotettujen uusiutuvien lentopolttoaineiden riittävyyden varmistamiseksi ja velvoitteista aiheutuvien lisäkustannusten minimoimiseksi polttoaineiden raaka-aineiden määrää ei kuitenkaan tule perusteettomasti rajata.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: [@lvmfi](https://twitter.com/lvmfi)

[@PaiviAntikainen](https://twitter.com/PaiviAntikainen)

LV **LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ**